

Bartosz Skrzypczak
ul. Golska 4, 63-233 Jaraczewo
tel. +48 886 128 764
e-mail: skrzypczak@parusprojekt.pl
www.parusprojekt.pl

**Ekspertyza dotycząca występowania chronionych gatunków ptaków
w budynku Żłobka tyś znajdującego się na
osiedlu Przyjaźni 134 w Poznaniu**

Wykonali:

mgr Bartosz Skrzypczak (prace terenowe i opracowanie ekspertyzy)

PARUS PROJEKT
Bartosz Skrzypczak
63-233 Jaraczewo, ul. Golska nr 4
NIP-6172123944, tel. 886-128-764

Poznań, 22 lipca 2021 r.

Bartosz Skrzypczak
ul. Golska 4, 63-233 Jaraczewo
tel. +48 886 128 764
e-mail: skrzypczak@parusprojekt.pl
www.parusprojekt.pl

Zawartość

1. Informacje wstępne	3
2. Celowość przeprowadzenia ekspertyzy	3
3. Zakres ekspertyzy	3
4. Procedura wykonania ekspertyzy	4
5. Metodyka kontroli	4
6. Obiekt ekspertyzy	5
7. Wyniki	6
8. Zalecenia	6
8.1. Termin zamierzonych prac budowlanych oraz ich harmonogram	6
8.2. Działania minimalizujące negatywne skutki oddziaływania zamierzonych prac budowlanych na zwierzęta chronione	7
8.3. Kompensacja utraconych siedlisk ptaków i potencjalnych miejsc gniazdowania ptaków, poprzez zamontowanie specjalistycznych skrzynek lęgowych	7
9. Literatura	8
10. Dokumentacja fotograficzna	9

Bartosz Skrzypczak
ul. Golska 4, 63-233 Jaraczewo
tel. +48 886 128 764
e-mail: skrzypczak@parusprojekt.pl
www.parusprojekt.pl

1. Informacje wstępne

Inwentaryzacja ornitologiczna i chiropterologicznego budynku żłobka położonego na osiedlu **Przyjaźni 134 w Poznaniu** została przeprowadzona 5 lipca 2021 roku. Głównym celem przeprowadzonych podczas kontroli działań było wykrycie wszystkich miejsc zajętych przez ptaki oraz wykrycie potencjalnych miejsc lęgowych ptaków.

2. Celowość przeprowadzenia ekspertyzy

Projekty realizowane w zakresie termomodernizacji obiektów budowlanych, jak i wszelkie inne prace budowlane i remontowe, muszą być prowadzone zgodnie z ogólnie obowiązującym prawem, między innymi z następującymi aktami z zakresu prawa ochrony przyrody:

- **Ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt** (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 638),
- **Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody** (tekst jednolity Dz.U. 2021 poz. 1098),
- **Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie** (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 2187),
- **Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska** (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, 1378, 1565, 2127, 2338, z 2021 r. poz. 802, 868, 1047),
- **Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt** (Dz. U. poz. 2183),
- **Ustawą z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie** (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1683, 2320).

Prace budowlane muszą być więc przeprowadzone z uwzględnieniem potrzeb i biologii zwierząt występujących w budynkach, przede wszystkim najliczniej w nich występujących chronionych prawnie kręgowców: ptaków i nietoperzy.

3. Zakres ekspertyzy

Ekspertyza ornitologiczna i chiropterologiczna obejmuje dwie części. Pierwszą jest wykonanie inwentaryzacji obiektu pod kątem występowania potencjalnych siedlisk i miejsc

niebezpiecznych dla ptaków i nietoperzy, a także stwierdzenie miejsc zajętych przez ptaki i nietoperze oraz określenie gatunków i ich liczebności, o ile to możliwe.

Drugą częścią, w przypadku obecności siedlisk ptaków, jest zaproponowanie możliwych rozwiązań pod kątem zachowania siedlisk, kompensacji przyrodniczych siedlisk utraconych, oraz terminarza wykonania tych prac w powiązaniu z harmonogramem i technikami wykonania remontu obiektów.

4. Procedura wykonania ekspertyzy

- a) ogólne, wizualne sprawdzenie obiektu;
- b) wyszukiwanie miejsc i szczelin niebezpiecznych dla ptaków i nietoperzy;
- c) wyszukiwanie miejsc i szczelin możliwych do zasiedlenia przez ptaki i nietoperze;
- d) wyszukiwanie ewentualnych gniazd, otworów i szczelin zajętych przez ptaki i nietoperze;
- e) sporządzenie szczegółowej dokumentacji fotograficznej.

5. Metodyka kontroli

- a) Oględziny budynku przeprowadzono 5 lipca 2021 r. w godzinach 19.30–21.00. Kontrola polegała na sprawdzeniu obiektu pod kątem występowania gniazd oraz siedlisk ptaków, a także obserwacjach inwentaryzowanych elewacji pod kątem występowania ptaków. Sprawdzano m.in.: przestrzenie za rynnami oraz szczeliny pod blachą. Obserwacje do ekspertyzy wykonano w środkowej części okresu lęgowego części gatunków ptaków zasiedlających budynki, mianowicie: wróbla *Passer domesticus*, mazurka *Passer montanus*, gołębia miejskiego *Columba livia forma Urbana*, szpaka *Sturnus vulgaris*, kawki *Corvus monedula*, oknówki *Delichon urbicum*, kopciuszka *Phoenicurus ochruros* oraz jerzyka *Apus apus*, (Gotzman, Jabłoński 1972; Kruszewicz 2006; Wylegała i in. 2009, Bocheński i in. 2013; Mikusek, Stawarczyk 2014). Podczas kontroli poszukiwano m.in. śladów wcześniejszej obecności zwierząt chronionych, gdyż ptaki zasiedlające budynki, szczególnie wróble, szpaki i kawki, pozostawiają przy miejscu lęgowym odchody, z reguły rozrzucają w pobliżu materiał gniazdowy – patyki, słomę, pierze. Wróble, mazurki, szpaki, jerzyki i kawki pozostawiają również charakterystyczne zabrudzenia elewacji przy wlotach do zajmowanych nisz lęgowych. Gniazda oknówek mają formę dużych kul z błota przyklejonych do ścian i nawet ślady po ich odpadnięciu są dobrze widoczne.

Po gniazdowaniu szpaków pozostają z reguły obielenia odchodami wejścia do niszy lęgowej.

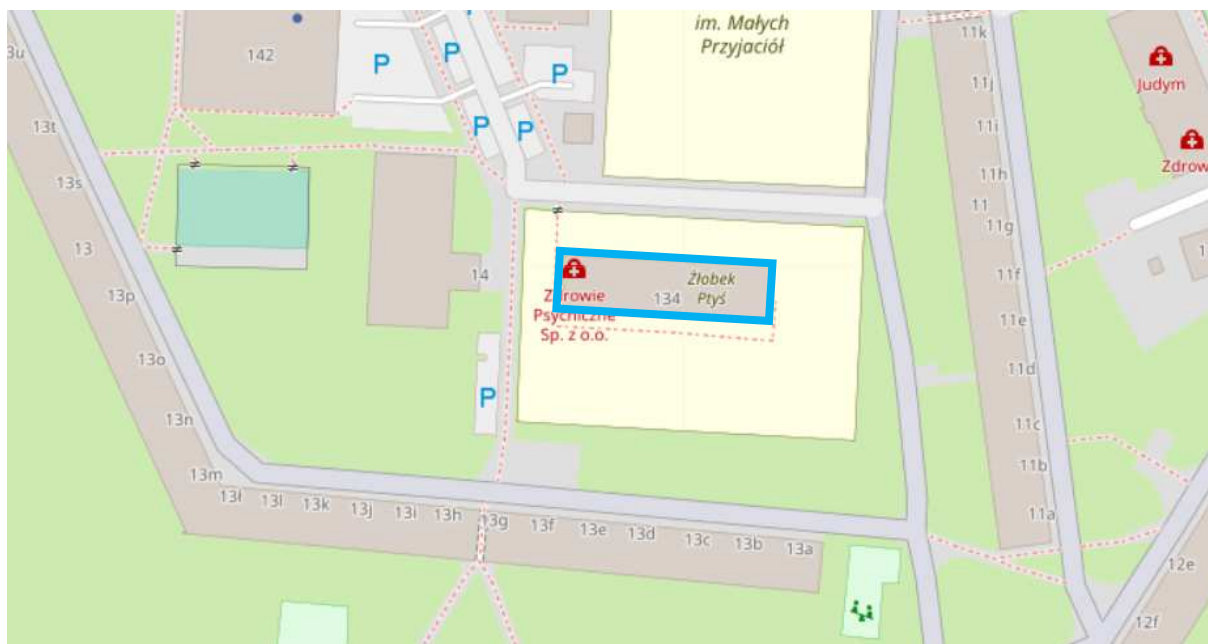
b) Stosowany sprzęt:

- lornetka Delta Optical Forest II 10x50;
- aparat fotograficzny Canon EOS600D;
- kamera endoskopowa z możliwością rejestracji obrazu;
- latarka.

6. Obiekt ekspertyzy

Ekspertyza dotyczy występowania ptaków i nietoperzy w budynku żłobka, położonego na osiedlu Przyjaźni 134 w Poznaniu.

Budynek posiada dwie kondygnacje nadziemne, obiekt nie posiada piwnicy. Nie został on do tej pory poddany termomodernizacji. Elewacje budynku stanowi tynk elewacyjny, dach jest płaski, pokryty papą. Obiekt nie posiada otworów prowadzących do przestrzeni stropodachowej. Zaznaczyć należy, że elewacja budynku jest w stosunkowo złym stanie technicznym, ale ze względu na niedużą wielkość posiada on tylko nieliczne ubytki, które mogą być miejscami siedlisk ptaków lub nietoperzy.

Rysunek 1. Mapa z zaznaczoną lokalizacją budynku. Źródło grafiki: autorzy openstreetmap.

7. Wyniki

Przeprowadzona kontrola omawianego budynku wykazała **brak gniazd oraz siedlisk rozrodu i wychowu młodych ptaków z gatunków objętych ochroną** przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt lub przez Ustawę z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie w budynku.

Na budynku stwierdzono co prawda skrzynkę lęgową zawieszoną na wschodniej elewacji budynku zajęta przez modraszki *Cyanistes caeruleus* ale budka ta nie stanowi integralnej części budynku i można ją stosunkowo łatwo zdemontować. Skrzynkę przedstawiono na fotografii 3. Przyporządkowania gatunkowego dokonano w oparciu o obserwacje wlatującego dorosłego ptaka z pokarmem do wnętrza skrzynki.

W trakcie kontroli **nie znaleziono ich śladów nietoperzy ani nie obserwowano nietoperzy**, w szczególności podczas kontroli wieczornej (do godz. 21.00), która obejmowała czas wylotu tych zwierząt z ukryć.

8. Zalecenia

8.1. Termin zamierzonych prac budowlanych oraz ich harmonogram

Ze względu na stwierdzenie na wschodniej elewacji drewnianej skrzynki zajętej przez ptaki w okresie od 15 października do końca lutego należy skrzynkę przewiesić na drzewo znajdujące się na terenie żłobka. W takim przypadku nie nastąpi naruszenie zakazów o których mowa w niżej przywołanym rozporządzeniu.

Ponieważ na badanym budynku nie stwierdzono innych gniazd ani siedlisk rozrodu i wychowu młodych gatunków chronionych przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, w tym ptaków i nietoperzy, nie nastąpi utrata siedlisk takich gatunków, a same prace termomodernizacyjne nie będą powodowały zagrożenia dla tych gatunków. Dlatego nie ma konieczności uzyskiwania zgody (w formie decyzji administracyjnej) Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków zwierząt, objętych ochroną na podstawie cytowanego rozporządzenia. Brak na badanym budynku gniazd i siedlisk chronionych gatunków zwierząt powoduje, iż terminy zamierzonych prac

budowlanych nie muszą być w tym przypadku ograniczane z powodu występowania takich zwierząt pod warunkiem przewieszenia skrzynki o którym mowa na początku tego punktu.

8.2. Działania minimalizujące negatywne skutki oddziaływania zamierzonych prac budowlanych na zwierzęta chronione

Wskazany jest kontakt telefoniczny kierownika budowy, inżyniera nadzoru budowlanego lub administratora budynku z ekspertami ornitologiem w czasie prowadzenia remontu, na wypadek odnalezienia gniazd ptaków lub siedlisk nietoperzy niewskazanych w ekspertyzie. W takim przypadku roboty budowlane należy niezwłocznie przerwać, usunąć wszelkie elementy utrudniające dołot do gniazda (rusztowania, siatki itp.) i skontaktować się z ekspertem ornitologiem (w przypadku stwierdzenia ptaków) lub chiropterologiem (w przypadku stwierdzenia nietoperzy).

8.3. Kompensacja utraconych siedlisk ptaków i potencjalnych miejsc gniazdowania ptaków, poprzez zamontowanie specjalistycznych skrzynek lęgowych

Ponieważ na badanym budynku nie stwierdzono gniazd ani siedlisk rozrodu i wychowu młodych gatunków chronionych przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, nie ma konieczności prowadzenia działań kompensujących utracone siedliska, np. w postaci obowiązku zawieszania skrzynek lęgowych. Mając jednak na uwadze malejącą ilość miejsc dostępnych dla ptaków oraz edukacyjny charakter budynku za zasadne należy uznać zwieszenie na elewacji zachodniej dwóch podwójnych wykonanych z trocinobetonu skrzynek lęgowych dla wróbla. Skrzynki te należy pomalować na kolor elewacji. Preferowane miejsce montażu wskazano na fotografii 6.

TYP WRÓBEL

Rysunek 2: Schemat podwójnej skrzynki lęgowej dla wróbla.

9. Literatura

Błachowski G., Węgiel A. (red.). 2017. Poradnik ochrony nietoperzy. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Nietoperzy, Supraśl.

Bocheński M., Ciebiera O., Dolata P.T., Jerzak L., Zbyryt A. 2013. Ochrona ptaków w mieście. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, Gorzów Wielkopolski.

Chylarecki P., Chodkiewicz T., Neubauer G., Sikora A., Meissner W., Woźniak B., Wylegała P., Ławicki Ł., Marchowski D., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Górski A., Korniluk M., Moczarska J., Sochocińska D., Rubacha S., Wieloch M., Zielińska M., Zieliński P., Kuczyński L. 2018. Trendy liczebności ptaków w Polsce. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa.

Gotzman J., Jabłoński B. 1972. Gniazda naszych ptaków. PZWS, Warszawa.

Kruszewicz A. 2006. Ptaki Polski: wróblowe – ptaki śpiewające. MULTICO Oficyna Wydawnicza Sp. z o.o., Warszawa.

Mikusek R., Stawarczyk T. 2014. Poradnik ornitologa. Wydawnictwo Fundacji Wspierania Inicjatyw Ekologicznych, Kraków.

Walasz K., Misielak M. 2014. Ochrona ptaków i nietoperzy zasiedlających budynki w miastach. Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne, Kraków.

Wylegała P., Jaros R., Dzięciołowski R., Kepel A., Szkudlarek R., Paszkiewicz R. 2009. Docieplanie budynków w zgodzie z zasadami ochrony przyrody. Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”, Poznań.

10. Dokumentacja fotograficzna

Fot 1: Widok na północną elewację kontrolowanego budynku.

Fot 2: Podczas kontroli szczególną uwagę zwrócono na wszelkiego rodzaju szczeliny oraz zakamarki mogące stanowić miejsce gniazdowania ptaków.

Fot 3: Widok na wschodnią elewację zinventoryzowanego budynku z zaznaczoną skrzynką zajęłą przez modraszki.

Fot 4: Widok na dorosłą modraszkę wylatującą ze skrzynki lęgowej.

Fot 5: Widok na południową elewację kontrolowanego budynku.

Fot 6: Widok na elewację zachodnią z zaznaczoną przestrzenią w której preferuje się montaż skrzynek dla wróbla.

Fot 7: W trakcie kontroli szczególną uwagę poświęcono również na kontrole przestrzeni pod parapetami które również często zajmowane są przez ptaki.